

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань соціальної
політики та захисту прав
ветеранів

Галині ТРЕТЬЯКОВІЙ

Щодо реєстр. № 11405
від 15.07.2024

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 11 жовтня 2024 року (протокол № 114), розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку працевлаштування іноземців в Україні, реєстр. № 11405 від 15.07.2024, поданий народним депутатом України Цибою Т.В. та іншими народними депутатами України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою та завданням законопроекту є «створення правової основи для підвищення привабливості України для іноземних працівників, яких потребує економіка, та імплементація норм українського законодавства відповідно до вимог Директиви 2003/109/ЄС щодо статусу довготривалих мігрантів, Директиви 2011/98/EU про єдиний дозвіл та Директиви ЄС 2016/8012 щодо умов в'їзду та перебування іноземців для наукової роботи та навчання».

Для досягнення поставленої цілі законопроектом пропонуються зміни до законів України «Про зайнятість населення», «Про імміграцію» та «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», згідно з якими, зокрема, передбачається наступне:

1) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції і його територіальні органи складатимуть Перелік дефіцитних в галузях економіки України професій (робочих місць), що не заповнюються протягом одного і більше року та можуть бути заповнені іноземними працівниками;

2) без дозволу, який надається роботодавцям для застосування праці іноземців та осіб без громадянства на території України, здійснюватиметься працевлаштування:

- громадян країн ЄС;

- іноземців та осіб без громадянства, за заявами яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту і видано довідку про звернення за захистом в Україні на строк дії такої довідки;

- іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну з метою навчання у закладах вищої освіти та впродовж 9 місяців після закінчення навчання працевлаштовуються;

3) із законодавства вилучається норма, згідно з якою *«у разі масового прибуття імігрантів в Україну для державного регулювання процесу іміграції за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (іміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, Кабінетом Міністрів України встановлюється квота іміграції у визначеному ним порядку»;*

4) квота іміграції може бути встановлена для осіб, які прибули в Україну з метою навчання та займалися трудовою діяльністю після його завершення, за умови безперервного проживання на території України на підставі посвідки на тимчасове проживання протягом останніх п'яти років. При розрахунку терміну безперервного проживання враховується половина строку навчання;

5) формулювання *«дозвіл на іміграцію поза квотою іміграції»* замінюється на формулювання *«дозвіл на іміграцію в пріоритетному порядку»;*

6) дозвіл на іміграцію в пріоритетному порядку, у тому числі, надається особам, іміграція яких становить державний інтерес для України, зокрема за Переліком дефіцитних в галузях економіки України професій (робочих місць), що не заповнюються протягом одного і більше року та можуть бути заповнені іноземними працівниками;

7) замість терміну *«дозвіл на застосування праці іноземців та осіб без громадянства»* запроваджується термін *«дозвіл на застосування праці та проживання іноземців та осіб без громадянства».*

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює до законопроекту низку зауважень.

Міністерство економіки України вважає, що проект Закону потребує доопрацювання.

Міністерство фінансів України, Державна прикордонна служба, Міністерство закордонних справ України та Державна міграційна служба України не підтримують законопроект.

Під час обговорення проекту Закону члени Комітету зазначили про наявність до нього наступних зауважень:

1. Пропозиція щодо працевлаштування в Україні без отримання спеціального дозволу саме громадян з країн ЄС вбачається такою, що має ознаки дискримінації за ознакою громадянства. У контексті законопроекту підхід держави щодо заповнення дефіцитних в галузях економіки професій

(робочих місць) мав би базуватися на професійних навичках особи, а не на приналежності її до громадянства певної країни.

2. Заміна в законопроекті формулювання «дозвіл на імміграцію поза квотою імміграції» на формулювання «дозвіл на імміграцію в пріоритетному порядку» є недоречною, оскільки за своїм змістом дозвіл поза квотою (чинна редакція) означає беззаперечність його отримання певними категоріями осіб, тоді як термін «пріоритетність» (запропонований у законопроекті) передбачає співставлення між собою різних категорій осіб, які мають право на отримання дозволу. Відповідне співставлення фактично є оціночним, а встановлення в законі оціночних понять не відповідає ключовим вимогам до законодавчих актів.

3. У законопроекті пропонується встановити, що дозвіл на імміграцію в пріоритетному порядку надається особам, імміграція яких становить державний інтерес для України, зокрема за Переліком дефіцитних в галузях економіки України професій (робочих місць), що не заповнюються протягом одного і більше року та можуть бути заповнені іноземними працівниками. З аналізу чинного законодавства в частині використання поняття «особи, що становлять державний інтерес для України», зокрема аналізу законів України «Про імміграцію» та «Про громадянство України, вбачається, що державний інтерес визначається персонально щодо конкретної особи (зазвичай, за певні заслуги перед країною). Водночас встановлення певного переліку професій свідчить, скоріше, не про державний інтерес, а про державну політику стосовно певної категорії осіб, які підпадають під цей перелік. Таким чином, особи, імміграція яких становить державний інтерес для України та особи, які можуть зайняти вакансії за Переліком дефіцитних в галузях економіки України професій (робочих місць) не повинні змістовно між собою отожднюватися.

Враховуючи значну кількість зауважень, наданих до законопроекту, за підсумками його обговорення Комітет ухвалив наступне рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку працевлаштування іноземців в Україні, реєстр. № 11405 від 15.07.2024, поданий народним депутатом України Цибою Т.В. та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду у першому читанні відхилити.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

